

PHÁT HUY DÂN CHỦ TRONG SINH HOẠT ĐẢNG - QUA THỰC TIỄN Ở CÁC TỔ CHỨC CƠ SỞ ĐẢNG THUỘC ĐẢNG BỘ QUÂN KHU 2

NGUYỄN VĂN MẠNH (*)

Tóm tắt: Trong những năm qua, công tác xây dựng Đảng luôn được các cấp ủy, tổ chức đảng thuộc Đảng bộ Quân khu 2 chú trọng phát huy dân chủ trong sinh hoạt ở các tổ chức cơ sở đảng để tạo sự đồng thuận, đoàn kết, thống nhất, nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của tổ chức cơ sở đảng, góp phần thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ chính trị được giao. Những nội dung này có thể được sơ kết, đánh giá và nhân rộng ở các tổ chức cơ sở đảng trong Đảng bộ Quân khu 2 thời gian tới.

Từ khóa: Cơ sở đảng; Đảng bộ Quân khu 2; phát huy dân chủ.

Abstract: In recent years, Party building operation has received a special attention to promoting the democracy in activities at grassroots-level party organizations at all levels and those under the Party Committee of Military Region 2 to create the consensus, solidarity, and union, and improve the leadership capacity and fighting capacity of the grassroots-level organizations of the Party, contributing to the successful implementation of the assigned political tasks. These matters can be summarized, evaluated and replicated at grassroots-level party organizations in the Party Committee of Military Region 2 in the upcoming time.

Keywords: Party organizations; Party Committee of Military Region 2; promote the democracy.

Ngày nhận bài: 15/01/2024

Ngày biên tập: 26/3/2024

Ngày duyệt đăng: 22/4/2024

Tổ chức cơ sở đảng trong Quân đội là hạt nhân chính trị ở cơ sở, nơi trực tiếp triển khai đường lối, chủ trương và các chỉ thị, nghị quyết của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước ở mỗi đơn vị. Phát huy dân chủ trong sinh hoạt chi bộ nhằm xây dựng nghị quyết lãnh đạo có chất lượng, khả thi, đồng thời thể hiện phương pháp, tác phong khoa học, tinh thần trách nhiệm của mỗi đảng viên; tạo sức lan tỏa rộng rãi, góp phần để cơ quan, đơn vị hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao. Trong những năm qua, việc phát huy dân chủ trong sinh hoạt ở các tổ chức cơ sở đảng luôn được Đảng ủy Quân khu 2, cấp ủy, tổ chức đảng các cấp thường xuyên quán triệt, triển khai thực hiện nghiêm túc.

1. Tình hình thực hiện dân chủ trong sinh hoạt ở các tổ chức cơ sở đảng thuộc Đảng bộ Quân khu 2 thời gian qua

Những năm qua, Đảng ủy Quân khu, cấp ủy, tổ chức đảng các cấp trong Đảng bộ Quân khu 2 thường xuyên quán triệt, triển khai thực hiện nghiêm túc, hiệu quả các văn bản lãnh đạo, chỉ đạo của Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư và Quân ủy Trung ương (QUTW) về công tác xây dựng Đảng, nhất là Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ tư (khóa XI, XII) về xây dựng, chỉnh đốn Đảng; Chỉ thị số 03-CT/TW ngày 14/5/2011 về tiếp tục đẩy mạnh việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh; Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; Kết luận số 01-KL/TW ngày 18/5/2021 và Chỉ thị số 87-CT/QUTW ngày 08/7/2016 của Thường vụ Quân ủy Trung ương về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức,

(*) **ThS; Phó Chủ nhiệm Chính trị Lữ đoàn 543, Quân khu 2**

phong cách Hồ Chí Minh trong Đảng bộ Quân đội và toàn quân, với các mô hình, cách làm sáng tạo, phù hợp. Trong hoạt động lãnh đạo luôn chú trọng làm tốt công tác xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ.

Cấp ủy, chỉ huy các cơ quan, đơn vị, nhất là cấp cơ sở trong Đảng bộ Quân khu 2 luôn quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo xây dựng và thực hiện nghiêm, hiệu quả quy chế dân chủ ở cơ sở, đặc biệt là trong sinh hoạt đảng. Các tổ chức cơ sở đảng trong Quân khu đã duy trì nền nếp sinh hoạt đúng, đủ định kỳ; quan tâm chuẩn bị nội dung, thực hiện quy trình sinh hoạt đảm bảo quy định; tính chiến đấu, tinh thần tự phê bình và phê bình của đảng viên trong sinh hoạt được đề cao; đã kết hợp chặt chẽ giữa công tác tư tưởng với tổ chức cán bộ, trong đó công tác tư tưởng luôn được chú trọng, quan tâm; nguyên tắc tập trung dân chủ được thực hiện nghiêm túc; hệ thống các quy chế, quy định được xây dựng, bổ sung, nhất là các mặt công tác trọng yếu, lĩnh vực nhạy cảm, dễ phát sinh tiêu cực. Nền nếp, chế độ sinh hoạt đảng được giữ vững; phương pháp, phong cách lãnh đạo luôn được đổi mới, đảm bảo tính Đảng, tính khoa học, tính thực tiễn, sát cơ sở; phẩm chất, năng lực của đội ngũ cán bộ, nhất là cán bộ chủ trì và cấp ủy viên các cấp thường xuyên được quan tâm bồi dưỡng, nâng cao; đoàn kết nội bộ được tăng cường...

Cấp ủy, tổ chức đảng các cấp đã quán triệt, thực hiện nghiêm túc các nguyên tắc, quy chế lãnh đạo của Đảng, xây dựng tổ chức đảng trong sạch vững mạnh, gắn với xây dựng cơ quan, đơn vị vững mạnh toàn diện "mẫu mực, tiêu biểu"... Vì vậy, mỗi đảng viên luôn nêu cao tinh thần gương mẫu, trách nhiệm, đóng góp trí tuệ vào thảo luận, quyết định những vấn đề thuộc chức năng, nhiệm vụ của chi bộ. Các cấp ủy, chi bộ đã tích cực quán triệt, triển khai thực hiện các chỉ thị, nghị quyết, mệnh lệnh của cấp trên, xây dựng nghị quyết của cấp mình thể hiện được ý chí, nguyện vọng của tập thể, phù hợp với tình hình thực tế và nhiệm vụ chính trị của cơ quan, đơn vị, ý thức dân chủ và trình độ làm chủ của mỗi đảng viên được nâng cao; sự đồng thuận, đoàn kết, kỷ luật trong nội bộ cơ

quan, đơn vị được tăng cường; niềm tin của đảng viên vào cấp ủy, lãnh đạo, chỉ huy các cấp được củng cố vững chắc, tạo không khí phấn khởi thi đua thực hiện thắng lợi nhiệm vụ được giao, góp phần xây dựng cơ quan, đơn vị vững mạnh toàn diện...

Bên cạnh những kết quả nêu trên, việc thực hành dân chủ trong sinh hoạt ở một số tổ chức cơ sở đảng thuộc Đảng bộ Quân khu 2 vẫn chưa được quan tâm đúng mức. Nội dung sinh hoạt có nơi, có lúc chưa phát huy được trí tuệ tập thể cấp ủy, chủ yếu do bí thư chuẩn bị. Không khí sinh hoạt chưa thực sự cởi mở, việc tham gia phát biểu ý kiến; bày tỏ chính kiến, tâm tư, nguyện vọng của đảng viên trong cuộc họp còn ít, nhất là đảng viên trẻ. Tính đấu tranh trong sinh hoạt chưa cao, còn biểu hiện nể nang, né tránh, ngại va chạm, chưa mang tính xây dựng; vẫn còn hiện tượng dân chủ hình thức... Thực tế này ảnh hưởng không nhỏ đến kết quả lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ chính trị, công tác chuyên môn ở một số tổ chức cơ sở đảng thuộc Đảng bộ Quân khu 2.

2. Giải pháp phát huy dân chủ trong sinh hoạt ở các tổ chức cơ sở đảng thuộc Đảng bộ Quân khu 2 thời gian tới

Một là, nâng cao nhận thức về thành tố dân chủ trong sinh hoạt đảng cho đảng viên ở các tổ chức cơ sở đảng thuộc Đảng bộ Quân khu 2.

Dân chủ là một trong hai thành tố không thể tách rời của nguyên tắc tập trung dân chủ. Cấp ủy, người đứng đầu các tổ chức cơ sở đảng ở Đảng bộ Quân khu 2 cần thường xuyên lãnh đạo, chỉ đạo việc tổ chức nghiên cứu, quán triệt sâu rộng trong toàn thể đảng viên về nội dung, bản chất, tầm quan trọng của phát huy dân chủ trong sinh hoạt đảng. Qua đó, tạo nên sự thống nhất chung từ nhận thức, ý chí và hành động; làm cho các cấp ủy, tổ chức đảng và đảng viên nhận thức sâu sắc về vai trò, vị trí quan trọng của tổ chức cơ sở đảng; ý nghĩa và tầm quan trọng của việc phát huy dân chủ, nâng cao chất lượng sinh hoạt chi bộ.

Các cấp ủy, tổ chức đảng cần tiếp tục quán triệt, triển khai thực hiện nghiêm các nghị quyết, chỉ thị, hướng dẫn của Trung ương, Quân ủy Trung ương về sinh hoạt chi bộ và nâng cao chất lượng sinh hoạt đảng; phải làm cho mỗi đảng viên thấm nhuần các

nội dung trọng tâm tại Chỉ thị số 10-CT/TW ngày 30/3/2007 của Ban Bí thư về nâng cao chất lượng sinh hoạt chi bộ; Hướng dẫn số 12-HD/BTCTW ngày 06/7/2018 của Ban Tổ chức Trung ương về một số vấn đề nâng cao chất lượng sinh hoạt chi bộ; Hướng dẫn số 1677/HĐ-CT ngày 28/9/2018 của Tổng cục Chính trị về nâng cao chất lượng sinh hoạt chi bộ trong Đảng bộ Quân đội; Quy định số 104-QĐ/ĐU ngày 16/02/2017 của Quân ủy Trung ương về “Một số vấn đề cơ bản về thực hiện nguyên tắc tập trung dân chủ của tổ chức Đảng trong Quân đội nhân dân Việt Nam”.

Tiếp tục triển khai đồng bộ, hiệu quả Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ tư (khóa XII, khóa XIII) về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng gắn với đẩy mạnh thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW, Kết luận số 01-KL/TW và Chỉ thị số 87-CT/QUTW; Chỉ thị số 855-CT/QUTW ngày 12/8/2019 của Thường vụ Quân ủy Trung ương về tiếp tục đẩy mạnh Cuộc vận động “Phát huy truyền thống, cống hiến tài năng, xứng danh Bộ đội Cụ Hồ” trong thời kỳ mới. Đẩy mạnh công tác giáo dục, tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho đảng viên về phát huy dân chủ trong sinh hoạt đảng; tăng cường phổ biến các kiến thức pháp luật, cung cấp những thông tin cần thiết cho đảng viên về các vấn đề cấp ủy lấy ý kiến.

Hai là, phát huy tinh thần dân chủ, trách nhiệm của mỗi đảng viên trong sinh hoạt đảng.

Thực hiện nghiêm những quy định về trách nhiệm nêu gương của Trung ương, Quân ủy Trung ương và Ban Thường vụ Đảng ủy Quân khu 2, trước hết là với cấp ủy, cán bộ chủ trì các cấp; kịp thời khắc phục hạn chế, khuyết điểm với phương châm “tự soi, tự sửa”, tự phê bình và phê bình; đồng thời chủ động kiên quyết, kiên trì đấu tranh ngăn chặn, đẩy lùi suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức lối sống và các biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ; tăng cường đấu tranh làm thất bại âm mưu, hoạt động “diễn biến hòa bình”, “phi chính trị hóa” Quân đội của các thế lực thù địch; bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong lực lượng vũ trang toàn Quân khu. Trong sinh hoạt tổ chức đảng, đồng chí bí thư cần khơi dậy, phát huy thế mạnh, năng lực, trách nhiệm, kinh nghiệm của tất cả

đảng viên và tổ chức đảng ở đơn vị trong tham gia giải quyết công việc chung thông qua trao đổi, thảo luận, phản biện để thống nhất, tìm phương án tốt nhất. Phải luôn phát huy dân chủ rộng rãi, lắng nghe, phát hiện vấn đề để thảo luận đạt được mục đích. Chú trọng nêu cao tinh thần trách nhiệm, tự giác, gương mẫu thực hiện đúng mức việc phát huy dân chủ, trí tuệ của mỗi đảng viên. Tạo mọi điều kiện để mỗi đảng viên được bày tỏ quan điểm, chính kiến, phản biện để tham gia vào các công việc của chi bộ.

Đảng viên giữ chức vụ lãnh đạo, quản lý và bí thư chi bộ phải nêu cao vai trò tiên phong gương mẫu trong sinh hoạt chi bộ, yêu thương đồng chí, giữ gìn đoàn kết thống nhất, thực hiện tốt vai trò, nhiệm vụ được chi bộ phân công với phong cách dân chủ, khách quan, trung thực trong lãnh đạo, quản lý. Văn kiện Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII của Đảng đã khẳng định: “Đề cao trách nhiệm của cấp ủy, sự gương mẫu của đảng viên, nhất là những người đứng đầu các cấp; phát huy dân chủ; tăng cường đoàn kết thống nhất trong Đảng”⁽¹⁾. Khi nghị quyết được ban hành, cần tổ chức thực hiện nghiêm túc, hiệu quả để cụ thể hóa và khẳng định thành quả của phát huy dân chủ trong sinh hoạt đảng ở mỗi đơn vị cơ sở.

Ba là, tăng cường đổi mới nội dung, hình thức sinh hoạt cấp ủy, chi bộ theo hướng phát huy tinh thần dân chủ.

Căn cứ vào tình hình cụ thể để xác định đúng những vấn đề trọng tâm, trọng điểm cần trao đổi, thảo luận, tập trung vào nhiệm vụ chính trị trọng tâm, khâu yếu, mặt yếu hoặc khó khăn, vướng mắc; dự thảo nghị quyết phải được xây dựng bảo đảm tính khả thi, tính lãnh đạo, tính giáo dục và có tính chiến đấu cao; phải có sự bàn bạc, tham gia tích cực và thống nhất của các chi ủy viên. Để có thể phát huy tốt tinh thần dân chủ trong sinh hoạt tổ chức đảng thì đồng chí bí thư phải nghiên cứu, nắm chắc nhiệm vụ đơn vị, nắm chắc đội ngũ đảng viên, chuẩn bị chu đáo nội dung sinh hoạt. Quá trình chủ trì, duy trì thảo luận phải thực sự cởi mở, động viên, khuyến khích đảng viên tự phê bình và phê bình. Những ý kiến mang tính xây dựng phải được tôn trọng, tiếp thu một cách cầu thị; kịp thời chấn chỉnh,

đấu tranh, phê bình những cá nhân vi phạm nguyên tắc tập trung dân chủ hoặc có ý kiến thiếu tính xây dựng trong trao đổi, thảo luận. Đồng thời, người chủ trì sinh hoạt đảng cần có phương pháp điều hành linh hoạt, sáng tạo, phát huy dân chủ rộng rãi; nội dung kết luận buổi sinh hoạt cần tập trung vào những vấn đề trọng tâm chi bộ thảo luận; phân công nhiệm vụ cụ thể, xác định rõ thời gian hoàn thành; phát huy tối đa dân chủ, huy động tối đa trí tuệ của mọi đảng viên nhằm đề ra các nghị quyết sát, đúng với thực tiễn.

Tiếp tục đổi mới hình thức sinh hoạt đảng nhằm phát huy dân chủ. Theo đó, cần tạo ra bầu không khí dân chủ, cởi mở để mỗi đảng viên, nhất là những đảng viên trẻ được phát biểu chính kiến, bày tỏ tâm tư nguyện vọng; xây dựng cơ chế, chế tài bảo vệ người thẳng thắn, dám đấu tranh, dám phê bình trong sinh hoạt vì lợi ích chung. Cần khắc phục tình trạng né nang, né tránh, ngại va chạm, đồng thuận xuôi chiều theo số đông... Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng đã chỉ rõ: “Thực hiện đúng đắn, hiệu quả dân chủ trực tiếp, dân chủ đại diện, nhất là dân chủ ở cơ sở. Chống các biểu hiện dân chủ cực đoan, dân chủ hình thức”⁽²⁾.

Bốn là, tăng cường kiểm tra, giám sát việc thực hiện dân chủ trong sinh hoạt đảng gắn với duy trì kỷ luật ở các tổ chức cơ sở đảng.

Tăng cường đổi mới công tác kiểm tra, giám sát và thi hành kỷ luật Đảng theo đúng quan điểm “giám sát phải mở rộng, kiểm tra có trọng tâm, trọng điểm”, đảm bảo chặt chẽ, công tâm, khách quan. Kịp thời phát hiện, ngăn chặn, xử lý kịp thời tổ chức đảng, đảng viên vi phạm Điều lệ Đảng, vi phạm kỷ luật, pháp luật; xem xét, giải quyết đơn thư khiếu nại, tố cáo, bảo đảm đúng quy trình, nguyên tắc, thẩm quyền, góp phần giữ vững kỷ cương, kỷ luật trong Đảng. Quan tâm kiện toàn, nâng cao năng lực điều hành và chất lượng hoạt động của cơ quan chính trị các cấp, bảo đảm thực sự là cơ quan tham mưu sắc bén giúp cấp ủy lãnh đạo, chỉ đạo, triển khai thực hiện tốt hoạt động công tác đảng, công tác chính trị.

Tăng cường công tác phối hợp giữa Đảng ủy, Bộ Tư lệnh Quân khu 2 với cấp ủy, chính quyền các địa phương trên địa bàn đóng quân trong công tác xây dựng Đảng và thực hiện

nhiệm vụ quân sự, quốc phòng. Đồng thời, phải coi trọng việc xem xét, xử lý kỷ luật nghiêm minh, kịp thời đối với những tổ chức đảng, đảng viên cố tình không chấp hành chỉ thị, nghị quyết, gây chia rẽ, bè phái, làm suy yếu khối đoàn kết thống nhất, không phát huy được sức mạnh đoàn kết, trí tuệ của tập thể; quan liêu, độc đoán, gia trưởng trong sinh hoạt đảng; những hành vi dung túng, bao che cho khuyết điểm, vi phạm của tổ chức đảng và đảng viên; công khai kết quả xử lý. Thường xuyên tiến hành tốt công tác sơ kết, tổng kết việc xây dựng và thực hiện các nội dung dân chủ trong sinh hoạt đảng; xây dựng các cơ chế bảo đảm phát huy dân chủ gắn với tăng cường kỷ luật.

Phát huy dân chủ luôn là nội dung quan trọng trong công tác xây dựng Đảng nói chung, xây dựng các tổ chức cơ sở đảng trong sạch vững mạnh thuộc Đảng bộ Quân khu 2 nói riêng. Phát huy dân chủ trong sinh hoạt đảng còn thể hiện sự tiến bộ trong tư duy, phong cách làm việc, lãnh đạo và trách nhiệm nêu gương của mỗi đảng viên. Mặt khác, phát huy dân chủ trong sinh hoạt ở các tổ chức cơ sở đảng sẽ tạo không khí đoàn kết, sự gắn bó và yêu mến cơ quan, đơn vị đối với mỗi cán bộ, đảng viên, tạo sức lan tỏa tích cực, góp phần để cơ quan, đơn vị hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ./.

Ghi chú:

(1), (2) Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII, tập I, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.73, tr.51.

Tài liệu tham khảo:

1. Quân ủy Trung ương, Quy định số 104-QĐ/ĐU ngày 16/02/2017 về một số vấn đề cơ bản về thực hiện nguyên tắc tập trung dân chủ của tổ chức đảng trong Quân đội nhân dân Việt Nam.

2. Tổng cục Chính trị, Hướng dẫn số 1677/HD-CT ngày 28/9/2018 về việc nâng cao chất lượng sinh hoạt chi bộ trong Đảng bộ Quân đội.

3. Ban Chấp hành Trung ương, Nghị quyết số 21-NQ/TW ngày 16/6/2022 về tăng cường củng cố, xây dựng tổ chức cơ sở đảng và nâng cao chất lượng đội ngũ đảng viên trong giai đoạn mới.